

Αθήνα, 26 Ιουνίου 2026

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Θέμα: «Η καθυστερημένη αναθεώρηση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ και τα ελλείμματα σχεδιασμού της ενεργειακής μετάβασης -Απαιτείται τεκμηρίωση των επιλογών».

Το υπό διαβούλευση Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ κατατίθεται με μεγάλη καθυστέρηση, υπό την πίεση των δεσμεύσεων του Ταμείου Ανάκαμψης και των παρεμβάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις σοβαρές εκκρεμότητες στον χωροταξικό και περιβαλλοντικό σχεδιασμό. Η κυβέρνηση επιχειρεί, εκ των υστέρων, να καλύψει ένα σημαντικό έλλειμμα σχεδιασμού που η ίδια δημιούργησε.

Εδώ και επτά (7) χρόνια, η χώρα μας οπισθοχώρησε από την ευρωπαϊκή κανονικότητα στην προστασία της βιοποικιλότητας, στην ασφάλεια δικαίου για τις επενδύσεις και στην επίτευξη ισορροπίας μεταξύ κοινωνίας, οικονομίας και περιβάλλοντος. Αντί η κυβέρνηση της ΝΔ να επιταχύνει τις διαδικασίες για να θωρακίσει τα αναγκαία εργαλεία σχεδιασμού όπως τα παρέλαβε το 2019, αντιθέτως, ακολούθησε μια πολιτική απορρύθμισης και διαρκών εξαιρέσεων, με αποτέλεσμα η χώρα να απομακρύνεται από τις ευρωπαϊκές αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης και της ολοκληρωμένης χωρικής διακυβέρνησης.

Η σημερινή ένταση που παρατηρείται σε πολλές περιοχές της χώρας δεν συνιστά απόρριψη της πράσινης ενέργειας από τις τοπικές κοινωνίες. Αποτελεί σε μεγάλο βαθμό συνέπεια της απουσίας σαφών κανόνων, της υπερσυσσώρευσης αδειοδοτικών αιτημάτων και της έλλειψης ενός αξιόπιστου πλαισίου χωροθέτησης. Η ίδια η δημόσια συζήτηση που έχει αναπτυχθεί γύρω από τον υπερβολικό αριθμό βεβαιώσεων παραγωγού και τη διαχείριση του διαθέσιμου ηλεκτρικού χώρου επιβεβαιώνει ότι το πρόβλημα δεν είναι η ενεργειακή μετάβαση καθαυτή, αλλά ο τρόπος με τον οποίο αυτή σχεδιάστηκε και υλοποιείται. Την πραγματικότητα αυτή είχε αναγνωρίσει εγκαίρως ακόμη και η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας, από το 2021.

1. Καθυστερημένη αναθεώρηση ενός πλαισίου που καλείται να ρυθμίσει ήδη διαμορφωμένες καταστάσεις

Το υπό διαβούλευση ΕΧΠ-ΑΠΕ έρχεται σε μια χρονική στιγμή κατά την οποία έχει ήδη ολοκληρωθεί το μεγαλύτερο μέρος της χωροθέτησης έργων ΑΠΕ. Η αναθεώρηση ενώ είχε δρομολογηθεί ήδη από τον Φεβρουάριο του 2019, παρέμεινε ουσιαστικά στάσιμη επί σειρά ετών, με αποτέλεσμα να χαθεί πολύτιμος χρόνος για τη δημιουργία ενός αξιόπιστου πλαισίου κανόνων πριν την έκρηξη αδειοδοτήσεων. Παρά τη σημασία του έργου για τον ενεργειακό και χωρικό σχεδιασμό της χώρας, η διαδικασία χαρακτηρίστηκε από συνεχείς παρατάσεις και επαναλαμβανόμενες καθυστερήσεις, χωρίς επαρκή αιτιολόγηση.

Ως αποτέλεσμα, το νέο χωροταξικό τίθεται σε διαβούλευση επτά χρόνια μετά την έναρξη της διαδικασίας αναθεώρησής του και σχεδόν δύο δεκαετίες μετά τη θέσπιση του ισχύοντος πλαισίου του 2008, το οποίο στην πράξη συχνά παρακάμφθηκε κατά την αδειοδοτική διαδικασία, ιδίως κατά την περίοδο εφαρμογής του μηχανισμού της λεγόμενης «Βεβαίωσης Παραγωγού».

2. Επιτάχυνση αδειοδοτήσεων χωρίς ολοκληρωμένο χωρικό σχεδιασμό

Παράλληλα, η κυβέρνηση επέλεξε να προχωρήσει, μέσω του ν. 4685/2020, σε σημαντική επιτάχυνση των αδειοδοτήσεων έργων ΑΠΕ, χωρίς προηγουμένως να έχει ολοκληρώσει τα αναγκαία εργαλεία χωρικού και περιβαλλοντικού σχεδιασμού. Η υπερθέρμανση της αγοράς αδειών και η συσσώρευση αιτημάτων δεν αποτελούν φυσική εξέλιξη της αγοράς αλλά αποτέλεσμα συγκεκριμένων πολιτικών επιλογών. Ως εκ τούτου, το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ καλείται σήμερα να ρυθμίσει μια πραγματικότητα η οποία έχει ήδη διαμορφωθεί σε μεγάλο βαθμό ερήμην του.

Ειδικά ως προς τα χερσαία αιολικά, η εικόνα που προκύπτει από τα στοιχεία του ίδιου του ΥΠΕΝ είναι αποκαλυπτική. Η εγκατεστημένη ισχύς (περίπου 6 GW), σε συνδυασμό με τα έργα που έχουν ήδη εξασφαλίσει όρους σύνδεσης (περίπου 3 GW), υπερκαλύπτει ήδη τον στόχο του ΕΣΕΚ για τα χερσαία αιολικά έως το 2030 (8,9 GW) και καλύπτει πολύ μεγάλο μέρος του αντίστοιχου στόχου για το 2050 (13 GW). Με άλλα λόγια, πριν ακόμη τεθεί σε ισχύ το νέο χωροταξικό πλαίσιο, έχει ουσιαστικά καλυφθεί το σύνολο του στόχου για το 2030 και περίπου το 73% του στόχου για το 2050. Αυτό σημαίνει ότι το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ καλείται να ρυθμίσει μόλις το εναπομένον 27% της μελλοντικής ανάπτυξης του κλάδου, ενώ η απαιτούμενη ισχύς για την επίτευξη του στόχου του 2030 έχει ουσιαστικά ήδη δεσμευθεί.

Ιδιαίτερη σημασία έχουν και οι μεταβατικές διατάξεις της προτεινόμενης ΚΥΑ. Σύμφωνα με αυτές, έργα που διαθέτουν άδεια εγκατάστασης, ΑΕΠΟ, υπαγωγή σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις, απαλλαγή από περιβαλλοντική αδειοδότηση ή Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων με εγκεκριμένη τυπική πληρότητα, συνεχίζουν να εξετάζονται και να ολοκληρώνονται με βάση το προηγούμενο καθεστώς.

Η πρόβλεψη αυτή φαίνεται να καταλαμβάνει ακόμη και περιπτώσεις στις οποίες οι σχετικές ΑΕΠΟ ή ΜΠΕ αποτελούν αντικείμενο δικαστικής αμφισβήτησης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Διαμορφώνεται, συνεπώς, μια κατάσταση η οποία δημιουργεί σοβαρά ερωτήματα ως προς το κατά πόσο το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ θα έχει ουσιαστικό ρυθμιστικό περιεχόμενο ή εάν κινδυνεύει να λειτουργήσει ως ένα εκ των υστέρων πλαίσιο για μια ήδη διαμορφωμένη πραγματικότητα.

3. Ασάφειες και προβληματικές εξαιρέσεις για τα μικρά νησιά

Ιδιαίτερο προβληματισμό προκαλούν οι προβλέψεις του υπό διαβούλευση ΕΧΠ-ΑΠΕ για τα νησιά. Ενώ στο άρθρο 5 της προτεινόμενης ΚΥΑ προβλέπεται γενικός αποκλεισμός αιολικών εγκαταστάσεων στα νησιά με έκταση μικρότερη των 300 τ. χλμ., εισάγεται ταυτόχρονα εξαίρεση σύμφωνα με την οποία ο αποκλεισμός δεν εφαρμόζεται όταν οι εγκαταστάσεις εξυπηρετούν αποκλειστικά δημόσιες υποδομές, όπως εγκαταστάσεις αφαλάτωσης, ή όταν κρίνεται ότι είναι αναγκαίες για λόγους ασφάλειας του συστήματος, ανεξαρτήτως του ιδιοκτησιακού καθεστώτος της εγκατάστασης. Η εξαίρεση αυτή, ιδίως ως προς την αόριστη αναφορά στην «ασφάλεια του συστήματος», δημιουργεί εύλογα ερωτήματα ως προς την ερμηνεία και την εφαρμογή της. Δεν προκύπτουν σαφή κριτήρια βάσει των οποίων θα διαπιστώνεται η αναγκαιότητα μιας τέτοιας εγκατάστασης, ούτε προβλέπονται ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις, όπως προηγούμενη διαβούλευση, ειδική τεκμηρίωση ή πρόσθετες απαιτήσεις περιβαλλοντικής αξιολόγησης.

Παράλληλα, στην πράξη, οι περιπτώσεις αποκλειστικής τροφοδότησης δημόσιων υποδομών από αιολικά έργα είναι εξαιρετικά περιορισμένες, καθώς στις περισσότερες αντίστοιχες εφαρμογές αξιοποιούνται φωτοβολταϊκά συστήματα ή λύσεις αποθήκευσης ενέργειας. Αντίστοιχα, δεν καθίσταται σαφές για ποιο λόγο σε μικρά νησιά θα απαιτούνταν κατά προτεραιότητα αιολικές εγκαταστάσεις για λόγους ασφάλειας του συστήματος, αντί άλλων διαθέσιμων τεχνολογικών επιλογών. Κατά συνέπεια, η συγκεκριμένη εξαίρεση κινδυνεύει να λειτουργήσει ως ένας αόριστος μηχανισμός άρσης του προβλεπόμενου αποκλεισμού, χωρίς επαρκή τεκμηρίωση και χωρίς σαφές κανονιστικό πλαίσιο εφαρμογής.

4. Εξαίρεση των έργων αντλησιοταμίευσης από το πεδίο εφαρμογής του ΕΧΠ-ΑΠΕ

Περαιτέρω, προκαλεί ερωτήματα η εξαίρεση των έργων αντλησιοταμίευσης από το πεδίο εφαρμογής του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ.

Παρότι τα έργα αυτά είναι περιορισμένα σε αριθμό και υπόκεινται σε ειδικές διαδικασίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης, το περιβαλλοντικό και χωρικό τους αποτύπωμα είναι ιδιαίτερα σημαντικό. Πρόκειται για παρεμβάσεις μεγάλης κλίμακας, οι οποίες επηρεάζουν εκτεταμένες περιοχές και συνδέονται με σημαντικές μεταβολές στη χρήση γης, στους υδατικούς πόρους και στα τοπικά οικοσυστήματα. Για τον λόγο αυτό, δημιουργείται εύλογο ερώτημα ως προς τη σκοπιμότητα της πλήρους εξαίρεσής τους από ένα χωροταξικό πλαίσιο που φιλοδοξεί να ρυθμίσει συνολικά την ανάπτυξη των ενεργειακών υποδομών που συνδέονται με τη μετάβαση σε ένα νέο ενεργειακό μοντέλο.

Η απουσία ειδικών χωροταξικών κανόνων για τα έργα αντλησιοταμίευσης ενδέχεται να δημιουργήσει κενά στον συνολικό σχεδιασμό και να οδηγήσει σε ασυμμετρίες ως προς την αντιμετώπιση διαφορετικών τεχνολογιών του ενεργειακού τομέα.

5. Ελλείψεις και ανεπαρκής τεκμηρίωση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ)

Περαιτέρω, διατυπώνονται σοβαρές επιφυλάξεις ως προς την πληρότητα και την επάρκεια της υπό διαβούλευση Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ).

Σύμφωνα με την ΥΑ οικ. 107017/2006 (Β' 1225), η ΣΜΠΕ οφείλει να περιλαμβάνει μετρήσιμα επιστημονικά στοιχεία και τις πληροφορίες που προβλέπονται στο Παράρτημα ΙΙΙ της ανωτέρω απόφασης, οι οποίες απαιτούνται για την εκτίμηση των ενδεχόμενων σημαντικών επιπτώσεων που μπορεί να έχει στο περιβάλλον η εφαρμογή ενός σχεδίου ή προγράμματος, λαμβάνοντας υπόψη τις υφιστάμενες γνώσεις και μεθόδους εκτίμησης. Ωστόσο, σύμφωνα με παρατηρήσεις που έχουν κατατεθεί στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης, στην υπό εξέταση ΣΜΠΕ δεν παρουσιάζονται επαρκή εμπειρικά δεδομένα για την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης του φυσικού περιβάλλοντος, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις τα συμπεράσματα και οι αξιολογήσεις της δεν συνοδεύονται από την αναγκαία τεκμηρίωση. Το γεγονός αυτό δημιουργεί ερωτήματα ως προς την πληρότητα της περιβαλλοντικής αξιολόγησης και την επάρκεια της επιστημονικής βάσης επί της οποίας στηρίζονται κρίσιμες επιλογές του προτεινόμενου χωροταξικού σχεδιασμού.

6. Απουσία ειδικής πρόβλεψης για ήδη επιβαρυμένες ενεργειακά περιοχές

Παράλληλα, δεν προκύπτει ειδική πρόβλεψη για περιοχές οι οποίες έχουν ήδη επιβαρυνθεί σημαντικά από τη συγκέντρωση ενεργειακών δραστηριοτήτων και υποδομών.

Περιοχές όπως η Δυτική Μακεδονία, η Νότια Εύβοια και άλλες περιοχές με ιδιαίτερα υψηλή συγκέντρωση έργων ΑΠΕ ή συναφών ενεργειακών εγκαταστάσεων δεν φαίνεται να αντιμετωπίζονται με ειδικά κριτήρια ή πρόσθετες προβλέψεις στο πλαίσιο του νέου χωροταξικού σχεδιασμού.

Η απουσία ειδικής μέριμνας για τις περιοχές αυτές εγείρει ζητήματα χωρικής ισορροπίας, δίκαιης κατανομής των περιβαλλοντικών βαρών και συνεκτίμησης των σωρευτικών επιπτώσεων από τη μακροχρόνια συγκέντρωση ενεργειακών δραστηριοτήτων.

7. Απουσία ολοκληρωμένου Εθνικού Χωροταξικού Σχεδιασμού

Τέλος, ιδιαίτερο προβληματισμό προκαλεί το γεγονός ότι το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ επιχειρεί να ρυθμίσει έναν κρίσιμο τομέα εθνικής πολιτικής χωρίς να υφίσταται ένα συνεκτικό και δεσμευτικό ανώτερο επίπεδο εθνικού χωρικού σχεδιασμού.

Με την τροποποίηση του ν. 4447/2016 το έτος 2020 και ειδικότερα των διατάξεων που αφορούν στην Εθνική Χωρική Στρατηγική, το συγκεκριμένο εργαλείο έχει απωλέσει σε μεγάλο βαθμό τον κατευθυντήριο και δεσμευτικό του χαρακτήρα, καθώς λειτουργεί πλέον κυρίως ως πλαίσιο γενικών αρχών και κατευθύνσεων για τους μακροπρόθεσμους στόχους του χωρικού σχεδιασμού. Ως αποτέλεσμα, ακολουθείται μια προσέγγιση κατάρτισης διακριτών Ειδικών Χωροταξικών Πλαισίων ανά τομέα πολιτικής, χωρίς να διασφαλίζεται πάντοτε η αναγκαία συνοχή και συμβατότητα μεταξύ τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα

αποτελεί η παράλληλη διαβούλευση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τον Τουρισμό, η οποία αναδεικνύει τον κίνδυνο δημιουργίας επικαλύψεων, αντιφάσεων και συγκρούσεων χρήσεων γης μεταξύ διαφορετικών τομεακών σχεδιασμών.

Η απουσία ενός ολοκληρωμένου και συνεκτικού εθνικού χωρικού σχεδιασμού δημιουργεί εύλογα ερωτήματα ως προς τη συνολική στρατηγική χωρικής ανάπτυξης της χώρας και την αποτελεσματική διαχείριση των αναπόφευκτων συγκρούσεων μεταξύ διαφορετικών αναπτυξιακών και περιβαλλοντικών στόχων.

Αποτελεί πάγια και διαχρονική θέση του ΣΥΡΙΖΑ ΠΣ ότι η χώρα χρειάζεται έναν συνεκτικό εθνικό χωροταξικό σχεδιασμό για την ενεργειακή μετάβαση, με σαφείς κανόνες, επιστημονική τεκμηρίωση και ουσιαστική συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών. Απαιτείται ιδιαίτερη μέριμνα για περιοχές που ήδη φέρουν δυσανάλογο ενεργειακό βάρος, καθώς και διασφάλιση ότι η ανάπτυξη των ΑΠΕ θα συνοδεύεται από δίκαιη κατανομή των ωφελειών, σημαντική ενίσχυση της ενεργειακής δημοκρατίας και πραγματική κοινωνική νομιμοποίηση της μετάβασης.

Επειδή, η ενεργειακή μετάβαση δεν μπορεί να προχωρήσει χωρίς ισχυρούς θεσμούς χωρικού και περιβαλλοντικού σχεδιασμού, διαφάνεια, ασφάλεια δικαίου και ενεργή συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών,

Επειδή, και στις ΑΠΕ η κυβέρνηση της ΝΔ για επτά (7) χρόνια ασκεί κοντόφθαλμη, αδιαφανή και ρουσφετολογική πολιτική

Ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός:

A. Ποια είναι τα στοιχεία των αιολικών έργων που εξαιρούνται από την εφαρμογή του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ, με αναλυτική καταγραφή ανά περιοχή, τεχνολογία και στάδιο αδειοδότησης και ειδικότερα:

1. Πόσα έργα και πόσα MW βρίσκονται σήμερα σε λειτουργία;
2. Πόσα MW διαθέτουν εγκεκριμένη ΑΕΠΟ, δεν εκκρεμούν προσφυγές ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας και έχουν λάβει άδεια εγκατάστασης ή και λειτουργίας;
3. Πόσα MW διαθέτουν ΑΕΠΟ για την οποία εκκρεμεί δικαστική προσφυγή ή άλλη διαδικασία αμφισβήτησης;
4. Πόσα MW διαθέτουν πλήρη φάκελο περιβαλλοντικής αδειοδότησης, χωρίς να έχει εκδοθεί ακόμη ΑΕΠΟ;
5. Πόσα MW βρίσκονται σε προγενέστερο στάδιο αδειοδοτικής διαδικασίας;
6. Πόσα και ποια έργα που βρίσκονται σήμερα σε εξέλιξη αποκλείονται βάσει των προβλέψεων του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ, αλλά δύνανται να προχωρήσουν με βάση τις μεταβατικές διατάξεις και το προηγούμενο καθεστώς;
7. Σε ποιες περιοχές έχει ήδη εξαντληθεί ή υπερβεί η προβλεπόμενη φέρουσα ικανότητα ανά τεχνολογία, σύμφωνα με τις προβλέψεις του προτεινόμενου ΕΧΠ-ΑΠΕ;

B. Πώς σκοπεύει η κυβέρνηση να αντιμετωπίσει το ενδεχόμενο το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ να καταστεί στην πράξη κενό γράμμα, δεδομένου ότι μεγάλο μέρος των αιολικών

έργων φαίνεται να δύναται να υλοποιηθεί με βάση το προϋφιστάμενο καθεστώς και τις μεταβατικές διατάξεις;

Γ. Με ποιο σκεπτικό επιλέχθηκαν τα κάτωθι:

α) Η πρόβλεψη εξαίρεσης από τον αποκλεισμό αιολικών εγκαταστάσεων σε νησιά κάτω των 300 τ. χλμ. για λόγους «ασφάλειας του συστήματος».

β) Η εξαίρεση των έργων αντλησιοταμίευσης από το πεδίο εφαρμογής του ΕΧΠ-ΑΠΕ.

γ) Η απουσία ειδικής πρόβλεψης για ήδη επιβαρυμένες ενεργειακά περιοχές, όπως η Δυτική Μακεδονία και η Νότια Εύβοια;

Δ. Τι προτίθεται να πράξει το ΥΠΕΝ σε σχέση με τις παρατηρήσεις που έχουν κατατεθεί στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης και αφορούν:

α) Την απουσία ολοκληρωμένου Εθνικού Χωροταξικού Σχεδιασμού.

β) Τις ελλείψεις και την τεκμηρίωση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

Ο ερωτών Βουλευτής

Ζαμπάρας Μιλτιάδης (Μίλτος)